

Vuosikertomus 2008

Keski-Suomen Liikunta ry

Rautpohjankatu 10, 40700 Jyväskylä
puh. 010 666 4200, fax (014) 621 010
sähköposti: toimisto@kesli.fi
www.kesli.fi

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminnan perusta

Keski-Suomen Liikunnan toiminta-ajatus

Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminta-ajatuksena on keskisuomalaisen hyvinvoinnin tukeminen liikunnan ja urheilun avulla.

1. tuottamalla jäsenjärjestöille niiden haluamia ja tarvitsemia laadukkaita palveluja
2. tukemalla keskisuomalaisen liikunnan ja urheilun edistämiseen tähtääviä kehittämishankkeita
3. kehittämällä erityisesti lasten ja nuorten liikunnan tasapuolisia edellytyksiä ja harrasteliikunnan eri muotojen mahdollisuuksia
4. toimimalla jäsenjärjestöjensä ja muiden intressiryhmien yhteistyön verkunkutojana.

Arvot

Positiivisuus	KesLinäisillä on positiivinen ja avoin asenne ihmisiä, asioita ja ilmiöitä kohtaan.
Inhimillisuus	KesLin toiminta perustuu vuorovaikutukseen ihmisten kanssa. Olemme vastuuntuntoisia, rehellisiä ja suvaitsevaisia. Kunnioitamme jokaista omana itsenään.
Laadukkuus	KesLin toiminta on eettisesti kestävä, asiakaslähtöistä ja tavoitteellista. Kehitämme toimintaamme määrätietoisesti suunnittelemalla, toteuttamalla suunnitelmia sekä arvioimalla toteutusta saamamme palautteen ja tavoitteiden pohjalta.
Vaikuttavuus	Olemme ennakkoluulottomia, laajakatseisia ja yhteistyökykyisiä. Keski-Suomen Liikunta on merkittävä alueellisen liikuntakulttuurin kehittäjä ja toiminnallamme on myös yhteiskunnallista vaikuttavuutta.
Maakunnallisuus	Keski-Suomen Liikunta on keskisuomalaista liikuntakulttuuria kehittävä ja kokoava yhdistys. Liikuntakulttuurilla on tärkeä merkitys Keski-Suomen itsetunnolle, maakuntahengelle ja kehittymiselle.

Strategia 2010

”Vahva kansalaistoiminta – liikkumattomat liikkeelle”

1. Tuetaan liikunnan ja urheilun saralla yhteisöllisyyden vahvistumista Keski-Suomessa.
-> **Yhteisöllisyyden vahvistaminen**
2. KesLin toiminnassa näkyy seurojen tukeminen ja seuranäkökulman huomioonottaminen läpäisevänä periaatteena, mikä vaikuttaa myös resurssien kohdentamiseen sekä palvelujen priorisointiin.
-> **Liikunnan kansalaistoiminnan tukeminen**
4. Vakiinnutetaan nykyiset toimialat (lapset sekä nuoret, aikuiset ja seuratoiminta) toiminnan sisältöinä ja vahvistetaan näiden kosketuspintoja maakunnan seurojen sekä muiden liikuntatoimijoiden suuntaan.
-> **Lasten ja nuorten liikunnan sekä aikuisten liikunnan kehittäminen**
3. Vakiinnutetaan ja vahvistetaan KesLin toiminta ja asema maakunnallisena toimijana.
-> **KesLin aseman vahvistaminen**

Vuosi 2008

Keski-Suomen Liikunta ry:n (KesLi) 15. toimintavuosi oli työntäyteinen. 15-vuotisjuhlia vietettiin liikunnallisissa merkeissä Killerin liikuntakeskuksessa, jossa paikalla oli perheitä harrastamassa monipuolisesti eri liikuntalajeja. Strategian mukaisesti jokaisella kolmella toimialalla (seuratoiminta, lapset ja nuoret sekä aikuisliikunta) toimii nyt vakituinen päätoiminen työntekijä, kun aikuisliikunnan kehittäjän Anne Soinin työsuhde vakinaistettiin vuoden 2008 alussa.

Vuoden 2008 painopisteenä oli tiiviimpi yhteistyö kuntien ja koulujen kanssa sekä perheliikunta. Näiden painopisteiden suunnassa järjestettiin kuntakierroksia, joissa keskusteltiin mm. lasten ja nuorten liikunnan tilasta kunnissa sekä kunnan mahdollisuuksista tukea mm. seurojen koulutustoimintaa. Toimimme myös aktiivisesti syksyn kunnallisvaalien alla pyrkimällä tuomaan liikunnan merkitystä esille tuleville päätöksentekijöille. Perheliikunnan asiaa toimme esille yhteistyössä sanomalehti Keski-suomalaisen kanssa järjestetyllä ”Liikkuva Perhe” -valokuvauskilpailulla kesällä 2008.

Keski-Suomen Liikunnan tapahtumat ovat kasvusuunnassa. Sekä lasten Kesli-leiri Viitasaarella että toista kertaa KesLin järjestämä Finlandia Marathon -liikuntatapahtuma Jyväskylässä onnistuivat erinomaisesti. Liikunnan ja Urheilun Maakuntajuhlan osalta käynnistettiin kehityshanke, josta vastasi aikuisliikunnan kehittäjä Anne Soini. Keski-Suomen Urheilujuhla järjestettiin uudella ilmeellä tanssiravintola Jyväshovissa tammi-kuussa 2009.

Pohjois-Päijänteen retkeilyreitti -hanketta jatkettiin, ja se sai vuoden mittaan paljon kiinnostusta osakseen. Retkeilyreittihankkeen tavoitteena on lisätä ns. ympyrälenkin avulla sekä paikallista luontoliikuntaa että liikuntamatkailua Keski-Suomessa. Hankkeen rahoittajina olivat Keski-Suomen Liitto, Jämsek ja Korpilahden kunta. Hankkeesta vastasi Teemu Tenhunen. Hanke päättyi syksyllä 2008 valmiiseen suunnitelmaan ympyrälenkistä Pohjois-Päijänteen ympäri.

Keski-Suomen Liikunta toteutti yhdessä 14 muun SLU-alueen kanssa Uusia resursseja paikalliseen osaamiseen (URPO) -hanketta. Hankkeella pyritään löytämään eri EU-ohjelmista mahdollisuuksia saada lisäresursseja paikallistason liikuntatoiminnan kehittämiseksi. Toinen käynnissä oleva hanke on alueiden yhteinen LIKE-hanke, jonka tavoitteena on saada urheiluseuroihin uusia päätoimisia henkilöitä. KesLi oli mukana myös Liikuntamatkailun kansainvälistyminen Keski-Suomessa -hankkeessa, jota Euroopan aluekehitysrahasto osittain rahoittaa. Projektilla mm. vahvistetaan kansainvälisen liikuntamatkailun markkinointi- ja myyntiverkostoa sekä parannetaan Keski-Suomen matkailutunnettuutta. Hankkeen hallinnoijana toimii Luonto-, liikunta ja nuorisomatkailukeskus Piispala.

Uusi avaus keskisuomalaisten järjestöjen yhteistyössä oli Järjestöareenan synnyttäminen n. 30 maakunnallisen järjestön yhteistyönä, jossa Keski-Suomen Liikunta on yksi aktiivinen toimija. Järjestöareena on ”järjestöjen ääni” ja voimien kokoaja. Tehtävänä on vastata järjestökentän erilaisiin tarpeisiin. Se on myös yhteistyön edistäjä järjestöjen kesken sekä julkisen ja järjestötoiminnan välillä.

Keski-Suomen Liikunta tekee aktiivisesti yhteistyötä myös Nuorten Keski-Suomi ry:n, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:n sekä Keski-Suomen Kansanterveyden Edistämiskeskuksen (Kantere) kanssa, joissa KesLi on ollut yksi perustajista.

Keski-Suomen Liikunnan talous on vakaalla pohjalla, mikä takaa pitkäjänteisen toiminnan suunnittelun. Budjetoitua parempaan taloudelliseen tulokseen vaikuttivat mm. onnistuneet tapahtumat sekä henkilöstöjärjestelyistä johtuneet ennakoitua pienemmät palkkakustannukset.

Keski-Suomen Liikunta tekee liikunnan kehittämistyötä yhdessä Opetusministeriön kanssa. Lasten ja nuorten liikunnan yhteistyötahona on myös Nuori Suomi ry ja aikuisten liikunnan yhteistyötahona ovat KKI-ohjelma sekä Suomen Kuntoliikuntaliitto. Seuratoimintaa kehitetään yhteistyössä SLU:n kanssa Hyvä Seura -toiminnan kautta.

Petri Lehtoranta
aluejohtaja

1. Hallinto

Keski-Suomen Liikunta toteuttaa vuosisuunnittelujärjestelmää, jolla varmistetaan yhteinen suunnittelu ja toiminnan seuranta. Toiminta- ja taloussuunnitelma tehtiin syksyn 2008 aikana. Suunnitelma rakennettiin henkilöstön ja hallituksen yhteisenä suunnittelupäivänä toukokuussa, jolloin päätettiin yleiset strategiset linjaukset edellisen vuoden arvioinnin pohjalta. Suunnittelupäivän jälkeen henkilöstö työsti suunnitelmaa toimialoittain. Vuoden 2009 toimintasuunnitelma vahvistettiin syyskokouksessa marraskuussa.

Keski-Suomen Liikunnalla on vuosittain maaliskuussa tarkistettava toimintakäsikirja, joka kuvaa senhetkisen toiminnan. KesLin toimintaa arvioidaan myös vuosikertomuksessa, joka laaditaan toimialakohtaisesti helmi-maaliskuussa ja hyväksytään kevätkokouksessa. KesLin toimintaa ja taloutta seurataan hallituksen kokouksissa kuukausittain.

Hallitus ja toimisto yhdessä Peurungan vuosisuunnittelupäivillä.

Keski-Suomen Liikunnan hallitus ja toimisto kokoontui 16.-17.5. viikonlopuksi Peurunkaan pohtimaan järjestön toimintaa, suuntaviivoja ja valitsemaan painopisteitä sekä suunnittelemaan järjestön kehittämistä.

KesLi tukee hallituksen, toimihenkilöiden sekä kouluttajien koulutusta joko sitä itse järjestämällä tai tukemalla kouluttautumista ulkopuolisissa koulutuksissa. Henkilökuntaa on myös vuosittain kannustettu liikumaan yhteisillä liikuntapäivillä sekä osallistumalla liikunnan harrastamiseen liittyviin kustannuksiin.

Keski-Suomen Liikunnan puheenjohtaja käy kehittämiskeskustelut keväisin aluejohtajan kanssa. Samoin aluejohtaja käy henkilökohtaiset kehittämiskeskustelut henkilöstön kanssa huhtikuussa. Keskustelujen tavoitteena on varmistaa henkilöstön jaksamiseen sekä henkilökohtaisen osaamisen kehittämiseen liittyvät asiat.

1.1. Yhdistyksen viralliset kokoukset

Kevätkokous

Keski-Suomen Liikunta ry:n kevätkokous pidettiin 22.4. Jyväskylässä Ravintola Hurrikaanissa. Läsnä oli valtakirjoin edustettuina 12 jäsenjärjestöä: Jyväskylän Agility Team ry, Jyväskylän Seudun Palloseura ry, Jyväskylän Taitoluisteluseura ry, Jämsän Retki-Veikot ry, Keski-Suomen Hiihto ry, Lentopalloseura Home-nokat ry, Ploki ry, Pylkönmäen Yrittävä ry, Suomen

Kevätkokous

Palloliiton Keski-Suomen piiri ry , Suomen Taitoluisteluliitto ry, Tikkakosken Tikka ry sekä TUL:n Keski-Suomen piiri ry

Puheenjohtajana toimi Petri Hagman ja sihteerinä Petri Lehtoranta. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2007 toimintakertomus ja tilinpäätös sekä valittiin ehdollepanotoimikunta valmistelemaan hallituksen henkilövalintoja vuodelle 2009.

Ehdollepanotoimikunnan kokoonpano:
Tapani Paasu, Anneli Puskala, Heikki Mäkinen, Olli Ristaniemi ja Petri Lehtoranta.

Syyskokous

Syyskokous

Keski-Suomen Liikunta ry:n sääntömääräinen syyskokous pidettiin 27.11. Jyväskylässä Ravintola Hurrikaanissa. Läsnä oli valtakirjoin edustettuina 17 jäsenjärjestöä: Suomen Jääkiekkoliitto ry, Jyväskylän Tanssi- ja Naisvoimisteluseura ry, TUL:n Keski-Suomen piiri ry, Pylkönmäen Yrittävä ry, Jyväskylän Latu ry, Ploki Pihtipudas ry, Trio Juniorit ry, Äänekosken Huima ry, Keski-Suomen Hiihto ry, Lentopalloseura Homenokat ry, Tikkakosken Voimistelu- ja Liikuntaseura ry, Jämsän Retki-Veikot ry, Jyväskylän Agility Team ry, Suomen Taitoluisteluliitto ry, Jyväskylän Taitoluisteluseura ry, Suomen Palloliiton Keski-Suomen piiri ry ja JYP HT Juniorit ry. Puheenjohtajana toimi Anneli Puskala ja sihteerinä Petri Lehtoranta. Kokouksessa hyväksyttiin v. 2009 toiminta- ja taloussuunnitelma sekä päätettiin hallituksen henkilövalinnoista vuodelle 2009.

Vuoden 2008 hallitus

1.2. Hallitus

Keski-Suomen Liikunta ry:n hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. Puheenjohtajana toimi Olli Ristaniemi. Varapuheenjohtajat olivat Jarmo Väisänen ja Kaija Hakaniemi. Hallituksen kokouksissa toimi esittelijänä sekä sihteerinä aluejohtaja Petri Lehtoranta.

Hallituksen jäsenet ja heidän osallistumisensa kokouksiin:

Olli Ristaniemi	puheenjohtaja	8/8			
Jarmo Väisänen	varapuheenjohtaja	5/8			
Kaija Hakaniemi	varapuheenjohtaja	5/8			
Jouni Airola		8/8	varajäsen	Katja Pohjoismäki	0
Anita Meuronen		7/8	varajäsen	Anne Salminen	0
Erkki Kivivuori		7/8	varajäsen	Heikki Louhivaara	0
Jarmo Kivikunnas		8/8	varajäsen	Auli Toiviainen	0
Raimo Pärnänen		8/8	varajäsen	Teija Liukkaala	0
Ulla Peuhkurinen		6/8	varajäsen	Matti Pöppönen	0

Tilintarkastajat: Reijo Korpela KHT (varalla Seppo Lindholm JHTT, HTM) ja Kauko Tuupainen (varalla Eija Honkanen, HTM)

1.3. Jäsenjärjestöt (134)

Urheiluseurat (111):

Alhon Aki ry
Alppiihittoseura Himoski ry
Alvajärven Ryhti ry
CC-Picaro ry
Diskos 93 Juniorit ry
FC Saarijärvi ry
FC Vaajakoski ry
Grainville Country Dancers ry
Haapamäen Naisvoimistelijat ry
Haapamäen Urheilijat ry
Hankasalmen Hanka ry
Harjun Urheilijat -82 ry
HoNsU ry
HoNsU Juniorit ry
Huhtasuon Hiihto 2000 ry
Huki Jyväskylä ry
Jigotai ry
JJK Juniorit ry
JJK Jyväskylä ry
JYP Juniorit ry
JyväLentis ry
Jyväskylän Agility Team ry
Jyväskylän Freestyleseura ry
Jyväskylän Hockey Cats ry
Jyväskylän Kenttärheilijat ry
Jyväskylän Kiri ry
Jyväskylän Kiri-Juniorit ry
Jyväskylän Kunto- ja Luontoliikkuajat ry
Jyväskylän Latu ry
Jyväskylän Lohi ry
Jyväskylän Naisvoimistelijat ry
Jyväskylän Pallokerho ry
Jyväskylän Pyöräilyseura ry
Jyväskylän Rugby Club ry
Jyväskylän Salibandyclub Blues ry
Jyväskylän Seudun Palloseura ry
Jyväskylän Shorinji Kempo ry
Jyväskylän Taitoluistelseura ry
Jyväskylän Tanssi- ja Naisvoimisteluseura ry
Jyväskylän Tennisseura ry
Jyväskylän Toverit ry
Jyväskylän Valo ry
Jyväskylän Voimistelijat -79 ry
Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta
Jyvasseudun Paini-Ässät ry
Jyvasseudun Taitouimarit ja Uimahyppäjäjäät ry

Jämsän Kiekko-Sudet ry
Jämsän Retki-Veikot ry
Kaipolan Naisvoimistelijat ry
Kannonkosken Kiho ry
Kejubo ry
Kensu ry
Keuruun Kisailijat ry
Keuruun Naisvoimistelijat ry
Keuruun Pallo ry
Keski-Suomen Ampujat ry
Keski-Suomen Konepyöräseura ry
Keski-Suomen Moottorikerho ry
Keski-Suomen Voimailijat ry
Kinnulan Kimmot ry
Konneveden Urheilijat ry
Kyyjärven Kyky ry
Laukaan Moottorimiehet ry
Laukaan Shukokai Karate ry
Laukaan Urheilijat ry
Lentopalloseura Homenokat ry
Leppäveden Leppä ry
Lievestuoreen Kisa ry
Los Bastardos ry
Mukwan Jyväskylä ry
Multian Naisvoimistelijat ry
Muuramen Lentopallo ry
Muuramen Rasti ry
Muurasjärven Murto ry
Palokan Kiekko ry
Palokan Naisvoimistelijat ry
Palokan Pyry ry
Palokan Riento ry
Pihtiputaan Tuisku ry
Ploki ry
Pohjois-Päijänteen Pursiseura ry
Putkilahden Ketterä ry
Pylkönmäen Yrittävä ry
Pönttövuoren Peikot ry
Rautpohjan Moottorikerho ry
Riihivuoren Hiihtokoulu yhdistys ry
Saarijärven Naisvoimistelijat ry
Saarijärven NMKY ry
Saarijärven Pullistus ry
Saarijärven Tennis ry
Suunta Jyväskylä ry
Swimming Jyväskylä ry
Tammijärven Tammi ry
Tanssiurheiluseura Break ry
Tanssiurheiluseura Foksi ry
Tanssiurheiluseura Tepika ry

Tikkakosken Kiekko ry
Tikkakosken Tikka ry
Tikkakosken Suunnistajat ry
Tikkakosken Voimistelu- ja Liikuntaseura ry
Trio-Juniorit ry
Uuraisten Urheilijat ry
V- ja U-seura Urho ry
V-, U-, ja Raittiusseura Flanelis ry
Vaajakosken Kuuhu ry
Vaajakosken Pelikaanit HT ry
Vihtavuoren Pamaus ry
Viitasaaren Naisvoimistelijat ry
Viitasaaren Suunta ry
Äänekosken Huima ry
Äänekosken Liikuntaseura ry
Äänekosken Urheilijat ry

Maakunnalliset yhdistykset (11):

SPL:n Keski-Suomen piiri ry.
TUL:n Keski-Suomen piiri ry.
Hengitysliitto HELI ry
Kantere ry
Keski-Suomen Hiihto ry
Keski-Suomen Nuorisoseurain Liitto ry
Keski-Suomen Pesis ry
Keski-Suomen Suunnistus ry
Keski-Suomen Yleisurheilu ry
Keski-Suomen Yleisurheilun tukisäätiö
Suomen Metsästäjäläiiton Keski-Suomen piiri ry

Valtakunnalliset lajiliitot (12):

AKK-Motorsport ry
Suomen Ampumaurheiluliitto ry
Suomen Avantouintiliitto ry
Suomen Invalidien Urheiluliitto ry
Suomen Jääkiekkoliitto ry
Suomen Koripalloliitto ry
Suomen Kuntoliikuntaliitto ry
Suomen Lentopalloliitto ry
Suomen Pesäpalloliitto ry
Suomen Ratsastajainliitto ry
Suomen Taitoluisteliitto ry
Suomen Tennisliitto ry

1.4. Henkilöstö

Vakituiset työntekijät:

Petri Lehtoranta	aluejohtaja	01.01. - 31.12.
Jouni Vatanen	lasten ja nuorten liikunnan kehittäjä	01.01. - 31.12.
Hilkka Kaipainen	taloussihteeri	01.01. - 31.12.
Laura Härkönen	seurakehittäjä	01.01. - 31.12.
Mira Autio	toimistosihiteeri	01.01. - 31.12.
Anne Soini	terveysliikunnan kehittäjä	01.01. - 31.12.

Määräaikaiset työntekijät:

Teemu Tenhunen	projektipäällikkö, retkeilyreittihanke	01.01. - 31.10.
Eija Hämäläinen	toimistosihiteeri	01.08. - 31.12.
Maria Järvinen	työoppija, Maakuntajuhla	01.01. - 25.01.
Jarmo Vesterinen	työoppija, nuorten harrasteliikuntahanke	01.02. - 30.10.
Emma Siekinen	työoppija, Kesli-leiri	02.06. - 13.06.

KesLin henkilökunta Porin henkilöstöpäivillä.

KesLin OTO-kouluttajat vuonna 2008

SeTo=Seuratoiminta
LaNu=Lasten ja nuorten liikunta
AiLi=Aikuisten liikunta

Aija Ekman	LaNu
Elina Riihimäki	LaNu ja AiLi
Hanna-Mari Maijala	AiLi
Kaisa Vierola	LaNu
Kati Huotari	LaNu
Maire Jäntti	AiLi
Markku Kytömäki	SeTo
Milla Tähtinen	
Petri Paunonen	SeTo
Petteri Pekuri	SeTo
Pia-Maria Hemmola	LaNu ja AiLi
Päivi Karhala	SeTo
Taina Risikko	LaNu
Timo Risikko	LaNu
Vesa-Matti Alhonen	LaNu

1.5. Toimiston jäsenpalvelut

Eri lajiliittojen kanssa on tehty vuosittaisia jäsenpalvelusopimuksia. Keski-Suomen Hiihdon, Keski-Suomen Yleisurheilun ja Keski-Suomen Suunnistuksen kanssa tehdyt sopimukset sisältävät laskutuksen, las-kujen maksamisen, kirjanpidon ja tilinpäätöksen, sekä toimistopalveluina puhelinliikenteen, mitali- ja tarvikkevälityksen ja lajipostitukset. Näiden lisäksi on tehty Suomen Avantouintiiliiton, SPL:n Keski-Suomen piirin, Keski-Suomen Pesiksen, Jyväskylän Hockey Catsin, Jyvässeudun Paini-Ässien, Palokan Pyryn, Pohjois-Päijänteen Pursiseuran, Kantereen ja JYP Junioreiden kirjanpito ja tilinpäätös.

Seuroille on välitetty lajiliittojen kilpailumateriaalia, sääntöjä, lisenssejä jne. Toimistolta on saanut apua myös mm. yhdistysrekisteri- ja ansiomerkkiasioissa. Toimistosihteerin tehtäviä on hoitanut Mira Autio ja 1.8. alkaen osa-aikaisena Eija Hämäläinen. Taloushallinnosta on vastannut Hilikka Kaipainen.

SLU:n Sporttisaitti- ja Sporttirekisteri –ohjelmat ovat olleet käytössä ja niihin on annettu koulutusta ja ohjausta tarvittaessa. Keslin kouluttamista henkilöistä alettiin pitää koulutusrekisteriä elokuusta 2008 alkaen.

KesLin toimisto sijaitsee Jyväskylässä, jäähallirakennuksen toimistosiivessä osoitteessa Rautpohjankatu 10, 40700 Jyväskylä. KesLi on uusinut puhelinjärjestelmänsä ns. langattomaksi keskuksiksi. Uudet yhteystiedot ovat:

Internet: www.kesli.fi
Sähköposti: toimisto@kesli.fi
Puhelin: 010-666 4200
Telefax: 014-621 010.

1.6. Edustukset

Keski-Suomen liikuntaneuvosto, jäsen

Olli Ristaniemi
Erkki Kivivuori
Petri Lehtoranta
Petri Lehtoranta
Anne Soini
Petri Lehtoranta
Anne Salminen
Petri Lehtoranta
Petri Lehtoranta
Olli Ristaniemi
Jouni Vatanen
Jouni Vatanen
Jouni Vatanen
Jouni Vatanen

SLU:n viestintävaliokunta, jäsen

Terveystieteiden Edistämisen Foorumi, jäsen

Kansanterveyden Edistämiskeskus ry, hallituksen varapj.

Nuorten Keski-Suomi ry:n hallitus, hallituksen jäsen

Jyväsräi ry, hallituksen jäsen

Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry, hallituksen varajäsen

Hiihdon maakuntaviestineuvosto, jäsen

Lisää harrastamisen mahdollisuuksia ryhmä

Tervetuloa ohjaajaksi -koulutuksen suunnittelutyöryhmä

Koululaisten vanhempainiltojen tukimateriaali työryhmä

Keski-Suomen lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelmatyöryhmä

2. Edunvalvonta

KesLi oli järjestämässä vaalipaneelia kuntavaaliehdokkaille yhdessä Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton, Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistyksen, MLL:n Keski-Suomen piirin, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki KYT:n ja Keski-Suomen MS-yhdistyksen kanssa. Yläkuvassa lähinnä Anne Astikainen Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistyksestä ja alakuvassa oikealla KYT:n toiminnanjohtaja Antero Mikonranta. Paneelin aiheena oli järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen.

Kirjailija Harri Tapper kertomassa Kantereen nimen syntymävaiheista Saarijärven käynnistämistilaisuudessa.

Keski-Suomen Liikunta toteuttaa edunvalvontatyötä tekemällä yhteistyötä merkittävien valtakunnallisten sekä maakunnallisesten toimijoiden kanssa joko jäsenyyden tai aktiivisen osallistumisen avulla.

KesLi pyrkii vaikuttamaan maakunnallisiin hyvinvointipäätöksiin myös antamalla lausuntoja sekä toimimalla aktiivisesti päättäjien suuntaan erilaisten toimenpiteiden ja hankkeiden kautta mm. 2008 pidettyjen kuntavaalien aikana.

Keski-Suomen Liikunnan tärkeimmät valtakunnalliset yhteistyötahot ovat lajiliitot, Opetusministeriö, SLU ry, Nuori Suomi ry, Kuntoliikuntaliitto ry sekä Likes (KKI-ohjelma). Maakunnalliset merkittävimmät yhteistyötahot ovat Keski-Suomen Liitto, TE-keskus, kunnat, Jyväskylän yliopisto, Länsi-Suomen Lääninhallitus, lajiliittojen piirit sekä paikallisesti urheiluseurat.

2.1. Nuorten Keski-Suomi, NuKSu

Keski-Suomen Liikunta on Nuorten Keski-Suomi ry:n yksi perustajista. Nuorten Keski-Suomi edistää nuorten omatoimisuutta ja yrittäjyyttä maakunnassa. KesLin hallituksen jäsen Anne Salminen kuuluu yhdistyksen hallitukseen.

2.2. Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki, KYT

Keski-Suomen Liikunta on yksi osuuskunnan perustajista. Sen tehtävänä on tarjota keski-suomalaisille kolmannen sektorin toimijoille hankeneuvontaa sekä hallinnointia. Tämän lisäksi osuuskunta tarjoaa taloushallintopalveluja keski-suomalaisille järjestöille. Aluejohtaja Petri Lehtoranta kuuluu yhdistyksen hallitukseen.

2.3. Keski-Suomen Kansanterveyden Edistämiskeskus, Kantere

Keski-Suomen Liikunta on yksi Kantereen perustajista. Kantere kokoaa ja yhdistää järjestöjen, julkisen ja yksityisen sektorin terveyden edistämisen toimijat sekä mahdollistaa niiden verkostotyön. Toiminnalla luodaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kestäviä rakenteita sekä vahvistetaan sektorirajat ylittävää terveyden edistämisen osaamista ja yhteistyötä. Pitkällä tähtäimellä keskuksen toiminnolla ehkäistään kansantauteja sekä kavennetaan terveyseroja. Samalla vaikutetaan maakunnan elinvoimaisuuteen ja tulevaisuuden menestymisedellytyksiin. Aluejohtaja Petri Lehtoranta toimii yhdistyksen varapuheenjohtajana.

4.2. Vuoden urheiluteot (lajiliittojen valinnat):

Hiihto (Keski-Suomen Hiihto)

61. Keski-Suomen maakuntaviestin järjestäminen, Uuraisten Urheilijat ja Uuraisten Raiku

Pesäpallo (Keski-Suomen Pesis)

Jyväskylän Pesiksen/ Kirittäret naisten Suomen mestari –joukkue

Jalkapallo (SPL:n Keski-Suomen piiri ry)

JJK Jyväskylä

Lentopallo (Suomen Lentopalloliiton Keski-Suomen aluejaosto)

MuurLen libero Pasi Hyvärinen

Salibandy (Suomen Salibandyliitto)

FC Vaajakosken B-nuorten Suomen mestaruus

Voimistelu (Svoli, Sydän-Suomen alue)

Erkki Tervo ja IkäMoto-menetelmä

TUL:n Keski-Suomen Piiri ry

TUL:n Joy Games

4.3. Vuoden 2008 liikuntateot kunnittain (kuntien valitsemina):

Hankasalmi: Palomiehet juoksemaan / Pertti Loivamaa

Joutsa: Ikäihmisten liikuntaryhmät / Erkki Laitinen, Titta Leppänen ja Viljo Tamminen.

Jyväskylä: Kerhot kouluun -hanke / Sami Kalaja ja Mikko Pajunen

Jyväskylän maalaiskunta: Nyrölän kyläyhdistys ry / Jouko Asikainen

Jämsä: Vanhusten kannustaminen fyysiseen aktiivisuuteen palvelutalo Saaranhovissa / Kaisa Lipsonen

Jämsänkoski: Vihtori Konttinen

Kannonkoski: Eino Pasanen

Karstula: Mikko Helminen

Keuruu: Sami-Antti Niemi

Kinnula: Pentti Kinnunen

Kivijärvi: Kalevi Grön

Konnevesi: Elina Uustalo

Korpilahti: Elisabeth Tammelin

Kyyjärvi: Jarkko Parkkonen

Laukaa: Miro Rissanen

Luhanka: Kirsti Kärnä

Multia: Heikki Juponaho

Muurame: Pentti Rimpi

Petäjävesi: Irma ja Keijo Muteli

Pihtipudas: Pekka Heikkilä

Pylkönmäki: Pentti Särkioja

Saarijärvi: Saarijärven Pullistuksen järjestämä Fin5- tapahtuma 13.-18.7.2008 / Ilpo Lيماتainen, Veikko Humaljoki ja Erkki Vartiainen

Toivakka: Ilpo Mynttinen

Uurainen: Uuraisten Urheilijat ja Uuraisten Raiku / Olavi Tapper ja Erkki Kupari

Viitasaari: Kalevin Kirjasu ulkoilu- ja hölkkätapahtuma/ Olavi Muittari ja Rudolf Pajatie

Äänekoski: Juha Ojastenmäki

4.4. Muut huomioimiset

NIMI	ROOLI	AIHE	MITEN MUISTETTU
18.1. Martti Olli	puheenjohtaja	hallituksesta poisjäänti	standaari
18.1. Kari Ristanen	hallituksen jäsen	hallituksesta poisjäänti	standaari
28.2. Suomen Hiihtoliitto		100 v.	yhteinen muistaminen
30.3. Pauli Hintikka	Kesyn pj.	70 v.	metsokukko no 31
30.5. Anneli Puskala	TUL K-S piirin pj.	50 v.	metsokukko no 32
20.7. Alvajärven Ryhti		100 v.	standaari
30.8. SPL Keski-Suomen piiri		70 v.	puinen metso
16.9. Kirittäret		4.SM-kulta	onnitteluadressi
28.9. Suolahden Urho		100 v.	standaari
11.10. Muuramen Yritys		100 v.	standaari
20.10. Kirsti Partanen		Nainen ja Urheilu-palkinto, KOK	onnitteluadressi
20.10. JJK Jyväskylä	jäsenseura	Liigaan nousu	onnitteluadressi
25.10. HoNsU	jäsenseura	60 v. (Hongikon NS 100 v.)	standaari
31.10. Nuorten Keski-Suomi		5 v.	tervehdyslahja
21.11. Jyväskylän Valo	jäsenseura	60 v.	koulutusseteli
9.12. Alpo Tanskanen	K-S Osuuspankki	eläkkeellejäänti	metsokukko no 33
12.12. Henna Virkkunen		nimitys opetusministeriksi	onnitteluadressi
13.12. JKU	jäsenseura	70 v.	standaari

4.5. SLU:n Pohjola-palkinnot

Keskisuomalaiset seurat hakivat keväällä vuosittain haettavaa SLU:n ja Pohjolan Hyvä Seura – palkintoa, jonka kriteerit olivat seuraavat:

- toiminta perustuu jäsenistön valintoihin ja toimintaympäristön ymmärtämiseen
- toiminnassa huomioitu eri kohderyhmät - lasten ja nuorten toimintaa, aikuisten kunto- ja terveysliikuntaa, kilpaurheilua tai perheliikuntaa
- seura edistää liikunnan ja urheilun myönteisiä arvoja ja sillä on jäsentensä määrittelemät ja toimintaa ohjaavat eettiset periaatteet, innostavat johtamis- ja toimintatavat ja se noudattaa yhdistystoiminnan pelisääntöjä.

Pohjola-palkinto julkistettiin Helsingissä 21.11.2008. Keski-Suomen Liikunnan hallitus seurojen hakemusten perusteella esittää vuosittain kahta keskisuomalaista seuraa palkittaviksi. Keski-Suomesta Hyvä Seura -palkinnon sai Tepika Jyväskylä (maakunnallinen palkinto).

5. Lasten ja nuorten liikunta

Lasten ja nuorten liikunnan toimialan tavoitteena lisätä keskisuomalaisten lasten ja nuorten liikunnan määrää sekä parantaa liikunnan laatua. Keski-Suomen Liikunta haluaa olla tasapuolisesti edistämässä lasten ja nuorten sekä kilpailu- että harrastepainotteista liikuntaa. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä koulutusta, konsultointia, liikuntatapahtumia ja tekemällä viestintää. Lasten ja nuorten liikunnan kohderyhmiä ovat urheiluseurojen ohjaajat ja toimijat, koulujen opettajat, varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä lasten vanhemmat, joita tavoitetaan mm. koulujen vanhempainiloissa.

5.1. Lasten ja nuorten liikunnan kuntakierros

Vuoden 2008 aikana toteutettiin lasten ja nuorten liikunnan kuntakierros. Kuntakierroksen tavoitteena oli tehdä tunnetuksi lasten ja nuorten liikunnassa tapahtuneet muutokset, luoda yhteinen näkemys paikkakunnan lasten ja nuorten liikunnan tilanteeseen sekä päättää erityisistä kehittämiskohteista. Syksyn 2007 aikana kuntakierrostilaisuudet toteutettiin Keuruulla ja Saarijärvellä. Vuoden 2008 aikana lasten ja nuorten liikunnan kuntakierrostilaisuus järjestettiin Laukaas-

sa, Viitasaarella, Hankasalmella, Äänekoskella ja Jämsänjokilaaksossa (Jämsä + Jämsänkoski). Tilaisuuksiin kutsuttiin kaikille lasten liikunnan kanssa tekemisissä olevat: mm. päivähoidon henkilöstö, urheiluseuroissa toimivat, ala- sekä yläkoulun opettajat sekä muut lasten liikuntaa järjestävien tahojen edustajat (mm. 4H-kerhot, MLL, seurakunta). Tilaisuuk- sien ohjelma oli seuraava: kunnan liikuntatoimenjohtajan avauspuheenvuoro, Keski-Suomen Liikunnan lasten ja nuorten liikunnan kehittäjän alustus lasten liikunnassa tapahtuneista muutoksista ja ajankohtaisista asioista, yläkoulun liikunnanopettajan puheenvuoro omista havainnoista oppilaiden liikuntakäyttäytymisessä sekä fyysisestä kunnossa ja kouluterveydenhoitajan puheenvuoro oppilaiden terveydestä ja hyvinvoinnista. Illan päätteeksi käytiin kehityskeskustelu, jossa valittiin erityiset kehittämiskohteet ja sovittiin jatkotoimenpiteistä

Syksyn 2008 aikana tehtiin arviointikierrros, jossa kuntien liikuntatoimenviranhaltijoiden kanssa arvioitiin kuinka päätetyt asiat ovat edenneet.

5.2. Kouluympäristön liikunta

Vuoden 2008 aikana perustettiin erityinen Keski-Suomen alakoulun liikunnan kehittämissyhmä. Ryhmään haettiin avoimella haulla jäseniä. 35 keskisuomalais- ta alakoulun opettajaa halusi osallistua ryhmään. Ryhmään valittiin 10 opettajaa. Valintaperusteina pidettiin maakunnallista kattavuutta, pienten ja suurten koulu- jen edustavuutta sekä opettajan koulutusta ja koke- musta alakoulun liikunnanopetuksesta. Kehittämissy- hmän tehtävä jakaantui kolmeen eri osa-alueeseen: Nuori Suomi koulutusten (Helposti liikkeelle, koululai- set liikkeelle ja taitavaksi liikkujaksi) toteuttaminen, lajiliittojen kouluhankkeiden edistäminen sekä koulu- jen välituntiliikunnan aktivointi.

Helposti liikkeelle koulutuksia toteutettiin 3 kpl ja nii- hin osallistui 54 opettajaa. Taitavaksi liikkujaksi kou- lutusta järjestettiin yksi ja siihen osallistui 19 opetta- jaa. Koululiikunnan kehittämissyhmän jäsenistä kou- luttajina toimivat Aija Ekman, Kati Huotari, Taina Ri- sikko, Timo Risikko, Milla Tähtinen ja Kaisa Vierola. Lisäksi koululiikunnan kehittämissyhmään kuuluivat Reija Leppänen, Sirke Paukku, Jon Salminen ja Heik- ki Stenvall. Koululiikunnan kehittämissyhmä kokoon- tui vuoden aikana 5 kertaa.

Keski-Suomen Liikunta tarjosi kouluille mahdollisuut- ta tilata vanhempainiltoihin lisää lasten liikettä tietois- kuja. Mahdollisuutta käytti hyväkseen 12 koulua. Van-

hempainiltojen teemoina olivat lasten liikunnassa tapahtuneet muutokset, liikunnan merkitys lapsen kehitykselle, millaista liikuntaa ja kuinka paljon sekä vanhempien rooli liikuntaan kannustajana.

5.3. Urheiluseurat - valmentajaillet ja I-tason valmentaja- ja ohjaajakoulutus

Urheiluseurojen valmentajille ja ohjaajille järjestettiin seuraavat koulutukset Lasten urheilun perusteet (3 kpl), urheilijan lapsen ja nuoren ravinto (3 kpl), liikuntataitojen opettaminen ja oppiminen, fyysisen harjoittelun perusteet sekä nuorten voimaharjoittelukoulutus ja fyysisen harjoittelun perusteet. Lisäksi toteutettiin sinettiseurojen auditointia sekä järjestettiin yhteistyössä Nuori Suomi ry:n kanssa lajiliittojen alueorganisaatioiden keskustelutilaisuus ja sinettiseuratapaaminen.

5.4. Liikuntakerhot

Vuoden aikana koulutettiin 5 kpl Löydä liikuntakerhojen kerhokapteenia ja 69 liikuntakerhon ohjaajaa.

5.5. Varhaiskasvatuksen liikunta

Varhaiskasvatuksen liikuntaa edistettiin tarjoamalla päiväkodeille ja perhepäivähoitajille päivähoiton liikuntakoulutusta sekä yhden arki-illan teemakoulutuksia. Päivähoiton liikuntakoulutusta järjestettiin Äänekoskella ja Jyväskylässä. Teemakoulutuksista järjestettiin liikettä pihaleikkeihin, nassikkapaini- ja esikouluikäisten liikunta koulutusta.

5.6. Lasten ja nuorten seuratoiminnan kehittämistuki

Lasten ja nuorten seuratoiminnan kehittämistukea sai 25 keski-suomalaisista urheiluseuraa yhteensä 28.500 euroa. Paikallistuen jakotilaisuus pidettiin 10.12.2008 Jyväskylässä.

Keski-Suomessa lasten ja nuorten seuratoiminnan kehittämistukea saaneet hankkeet

Löydä liikunta -kerhon perustaminen:
Kuusan Kipinä ry- Kuusan lasten liikuntakerho

Lajikohtaisten harjoitusryhmien lisääminen:
Jämsän seudun ampujat - Ampumakoulu
Saarijärven Pullistus - Hiihtokoulu
Muuramen Golfseura - Iloista menoa mukavassa seurassa!
TeamLKP - Luistelukoululaiset/kiekkokoululaiset/taitoluistelu
Honsu juniorit - Kerhoissa mukana
Korpilahden Pyrintö - Lasten lentopalloharjoitusryhmien lisääminen ja lentopalloa tukevien liikuntakerhojen perustaminen
Happee - Lasten ja nuorten kasvattaminen salibandyn ja liikunnan pariin
Karstulan Kiva - Kivat Tytöt

Killerin Liikunta ry ja ARC-tennis - Play and Stay Tenniskoulu
Jyväskylän Saukot - Vesipallokerho Uuteen Jyväskylään
Jyväskylän Voimistelijat-79 - Harrastetelinevoimistelu

Nuorten harrastustoiminnan käynnistäminen tai lisääminen:
Jyvä-Golf - Swingataan kimpassa!
Laukaan Peurunkagolf - Golf koulussa tutuksi
Meloiloa - Nuorisomelonnan kehittämishanke
JJK juniorit - Peliin mukaan
Tikkakosken Pallo - Säbää kaikille!

Sinettiseurahanke:
JPS-Juniorit - JPS-Juniorit jääpallon sinettiseuraksi
JyväLentis - JyväLentis lentopallon sinettiseuraksi

Ratsastusseura Aramara - Aramara ratsastuksen sinettiseu- raksi	Trio-Juniorit (Jyväskylä - Lasten ja nuorten ohjaajien ja val- mentajien osaamishanke
Tikkakosken Tikka - Tikka ringeten sinettiseuraksi	Tanssiurheiluseura Tepika (Jyväskylä) - Nuorten valmentaji- en osaamishanke
Ohjaajien ja valmentajien osaamishanke: Jigotai (Jyväskylä) - Nuorten seuratoimintakoulutus	Jyväskylän Kenttäturheilijat - Innostamalla ja kouluttamalla in- nostavia ja osaavia ohjaajia ja valmentajia

5.7. Lasten ja nuorten liikunnan tapahtumat 2008

Aika	Paikka	Tilaisuus	Os.määrä
15.1.	Laukaa, Kuntala	Lasten ja nuorten liikunta Laukaassa	25
18.1.	Jyväskylä, liikunta	Ajankohtaista lasten liikunnasta seminaari	50
21.1.	Jyväskylä, Hurrikaani	Jyväskylän Taitoluisteluseuran valmentaja- ja ohjaajakoulutus	12
22.1.	Viitasaari, kaupungintalo	Lasten ja nuorten liikunta Viitasaarella	21
24.1.	Hankasalmi, Op:n kokoustila	Lasten ja nuorten liikunta Hankasalmella	22
28.1.	Keuruu, maastoliikuntakeskus	Urheiluvan lapsen ja nuoren ravintokoulutus	14
30.1. ja 2.2.	Sydän Laukaan koulu	Lasten urheilun perusteet koulutus	18
31.1.	Äänekoski, kaupungintalo	Lasten ja nuorten liikunta Äänekoskella tilaisuus	39
6.2.	Jämsä, kaupungintalo	Lasten ja nuorten liikunta Jämsänjokilaaksossa	30
11.2.	Jyväskylä, Hipposhallin auditorio,	Urheiluvan lapsen ja nuoren ravintokoulutus	30
13.2. ja 16.2.	Keuruu, ylä-aste	Lasten urheilu perusteet koulutus	11
3.3.	Jyväskylä, Hipposhalli	Nuorten voimaharjoittelukoulutus	33
12.3.	Pylikönmäki, koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	40
26.3.	Keuruu, ylä-aste	Liikuntataitojen oppiminen ja opettaminen koulutus	9
8.4.	Äänekoski, Majalan koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	35
9.4.	Äänekoski, kaupungintalo	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	10
10.4.	Muurame, Isolahden koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	28
15.4.	Jyväskylä, Kuokkalan koulun auditorio	Juoksijailta	102
17.4.	Jyväskylä, Keslin kokoustila	Lajien aluevastaavien tapaaminen	12
17.4.	Jyväskylä, Kihun kokoustila	Sinettiseurojen aluetilaisuus	18
21.4.	Äänekoski, Hietaman koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	32
22.4.	Äänekoski, Honkolan koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	41
24.4.	Jyväskylä, Liikunta	Kouluikäisten fyysisen aktiivisuuden suositukset seminaari	38
25.4.	Jyväskylä, monitoimitalo	Nassikkapainikoulutus	19
26.-27.4.	Jyväskylä, Graniitti	Fyysisen harjoittelun perusteet koulutus	18
4.5.	Jyväskylä, uimahalli	Jyväskylän Sammakoiden sinettiseura auditointi	5
8.5.	Korpilahti, koulukeskus	Lentopallon maakuntailta	14
12.5.	Jyväskylä, lääninhallitus	Liikuntatoimenviranhaltijoiden tapaaminen	22
14.5.	Jyväskylä, Keslin tilat	Jämsänkosken nuoriso- ja vapaa-aikatoimen opiskelijat	12
14.5.	Jyväskylä, Hurrikaani	Jyväskylän Taitoluisteluseuran sinetti auditointi	12
15.5.	Laukaa, Vuonteen koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	31
5.8.	Jyväskylän Mlk, Vaajakummun koulu, Löydä	liikuntakerhon ohjaajakoulutus	51
2.9.	Laukaa, Kuusaan koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	30
22.9.	Karstula, Evankelinen opisto	Löydä liikuntakerhon ohjaajakoulutus	18
22.9.	Jämsä, Vitikkalan koulu	Helposti liikkelle	19
23.9.	Laukaa, Lievestuoreen koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	80
1.10.	Jyväskylän Mlk, Vaajakummun koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	80
2.10.	Jyväskylän Mlk,	Liikettä pihaleikkeihin	12
8.10.	Laukaa, Valkolan koulu	Lisää lasten liikettä vanhempainilta	36
9. ja 23.10.	Sydän Laukaan koulu	Taitavaksi liikkujaksi koulutus	19
30.10.	Laukaa, Sydän Laukaan koulu	Helposti liikkeelle koulutus	11
11.11.	Äänekoski, liikuntatalo	Helposti liikkeelle koulutus	23
27. ja 29.11.	Jyväskylä, Graniitti	Lasten urheilun perusteet koulutus	8
		43 tilaisuutta	1.152 os.

6. Seuratoiminta

Keski-Suomen Liikunta kehittää seuratoimintaa pääasiallisesti järjestämällä koulutusta ja konsultointia seuratoimijoille. Koulutuksia järjestettiin vuoden 2008 aikana sekä seurakohtaisina tilauskursseina että avoimina kursseina. Vuoden 2008 aikana Keski-Suomen Liikunta järjesti SLU:n ns. puukoulutuksia, toteutti yhdessä lajiliittojen kanssa seurakohtaamisia, konsultoi keskisuomalaisia seuroja, auditoi sinettiseuroja, osallistui Svoli pro 2010 seurojen kehitysohjelmaan sekä järjesti järjestyksenvalvojakoulutusta.

Tilaisuuksiin osallistui 579 henkilöä, jotka edustivat noin 100 eri seuraa.

Uutena ja positiivisena asiana markkinoitiin vuonna 2009 toteutuvaa suoraa Seuratoiminnantukea. Aihe kiinnosti selvästi keskisuomalaisia seuroja ja monet seuramat, jotka aikaisemmin eivät olleet hyödyntäneet KesLin palveluja, aktivoituivat koulutustoimintaan mukaan.

Koulutus	Paikka	Osallistujamäärä	Seuramäärä
Päätä oikein	Laukaa	19	7
Seuran tulevaisuusilta	Tikkakoski	14	1
Seuran tulevaisuusilta	Multia	8	1
Seuran tulevaisuusilta	Mänttä	6	1
Seuran tulevaisuusilta	Jyväskylä	5	1
Seuran talouskoulutus	Jyväskylä	17	1
Sinettiseuratapaaminen	Jyväskylä	30	15
Järjestyksenvalvojan kertaus	Laukaa	17	5
Järjestyksenvalvojan kertaus	Jyväskylä	6	3
Seuran tulevaisuusilta	Tikkakoski	7	1
Rahaa seuran kassaan	Laukaa	10	5
Urheiluseura työnantajana	Jyväskylä	8	7
Järjestyksenvalvojan perus	Jyväskylä	13	3
Sporttisaitti	Multia	9	3
Päätä Oikein	Keuruu	48	5
Lajiliittojen aluetapaaminen	Jyväskylä	10	9
Svoli 2010 seuratapaaminen	Tampere	34	7
Jämsän seurafoorum	Jämsänkoski	9	5
Järjestyksenvalvojan kertaus	Jyväskylä	5	1
Ensiapu	Jyväskylä	18	12
Sinettikonsultointi	Tikkakoski	5	1
Seuratuki-info	Tikkakoski	7	5
Seuran tulevaisuusilta	Jyväskylä	28	1
Yhdistystoiminta	Jyväskylä	10	3
Seuran tulevaisuusilta	Jyväskylä	7	1
Talouskoulutus	Keuruu	25	6
Talouskoulutus	Jämsä	18	8
Talouskoulutus	Jyväskylä	10	3
Päätä Oikein	Jyväskylä	2	1
Järjestyksenvalvojan perus	Jyväskylä	11	5
Seuran tulevaisuusilta	Urainen	7	1

Koulutus	Paikka	Osallistujamäärä	Seuramäärä
Yhdistyksen päätöksen teko ja organisointi	Jyväskylä	10	3
Tyttöjen ja naisten harjoittelun erityiskysymyksiä	Jyväskylä	37	13
Seuratuen jakotilaisuus	Jyväskylä	45	25
Urheiluseura työnantajana	Jyväskylä	18	9
Seuratuki-info	Tikkakoski	4	3
Seuratuki-info	Jyväskylä	15	10
Sporttisaitti	Uurainen	11	1
	Yhteensä	579	192

Yhteistyössä HLU:n kanssa, seurojen päätoimisten tapaaminen Tampereella 12.12. Osallistujia 16.

Lisäksi LIKE-hankeseuran, Jyväskylän Voimistelijoiden, kehittämistapaamisia ja työntekijän perehdytystilaisuuksia.

Keski-Suomen ulkopuolella toteutetut seurakehittäjän koulutukset:

Päätä Oikein 30.8. Tampere

Seuratuki + Nappaa mukaan 22.11. Helsinki

7. Aikuisten liikunta

Aikuisten liikunnan toimialan päätehtävänä oli kouluttaa ja antaa virikkeitä sekä konkreettisia työkaluja terveysliikuntaa ohjaaville henkilöille, kuten seurojen, kansalaisopistojen ja liikuntatoimien ohjaajille, vertaisohjaajille, yritysten liikuntavastaaville ja terveydenalalla toimiville henkilöille. Tavoitteena oli myös herättää ja tukea liikkumattomien aikuisten liikuntamyönteisyyttä, arkiaktiivisuutta ja harrastuneisuutta sekä saattaa heidät muutosprosessin alkuun terveysliikunnan avulla. Vähän liikkuvia ja liikkumattomia aikuisia tavoitettiin koulutettujen vertaisohjaajien, erilaisten tapahtumien, perheliikuntakampanjan ja yritysliikunnan avulla.

Vuoden 2008 aikana pyrittiin luomaan yritysliikunnan verkosto, jossa erilaisiin viikoittaisiin liikuntatunteihin eri yritysten ja työpaikkojen työntekijät olisivat voineet osallistua. Yritysliikuntaverkoston luominen ei vielä vuonna 2008 onnistunut. Yrityksille tarjottiin heidän tarpeet huomioivia räätälöityjä virkistyspäiviä, luentoja, lajikokeiluja ja testausta.

Aikuisten toimialan tavoitteena oli lisätä yhteistyötä lasten ja nuorten toimialan ja seurapalvelujen kanssa. Toimialojen yhteisenä tavoitteena oli mm. kannustaa sekä tukea urheiluseuroja entistä enemmän harraste-toiminnan pariin. Toimialojen yhteinen kuntakierros toteutettiin syksyn 2008 aikana, jolloin toimialavas-

TEF (Terveyden edistämisen foorumi)

Terveyden edistämisen foorumi on julkisen sektorin, järjestöjen ja yritysten avoin keskustelufoorumi, jonka tarkoituksena on koordinoida terveyden edistämisen toimijoiden yhteistyötä sekä toimia toimijoiden yhteisenä informaatiokanavana.

taavat kiersivät seuraavissa kunnissa; Jämsä, Jämsänkoski, Keuruu, Saarijärvi, Hankasalmi, Viitasaari ja Äänekoski. Perheliikuntakampanjan avulla pyrittiin tavoittamaan niin riittämättömästi liikkuvia lapsia kuin aikuisiakin. Perheliikuntakampanja yhteistyössä sanomalehti Keski-suomalaisen kanssa oli onnistunut. Valokuvakilpailuun lähetettiin useita kymmeniä valokuvia. Näkyvyys lehdessä oli viikoittaista kesä-elokuun ajan.

Keski-Suomen Liikunta toimi myös vuonna 2008 tiiviissä yhteistyössä KKI – ohjelman ja – hankkeiden, Kuntoliikuntaliiton, lajiliittojen, kuntien, urheiluseurojen, yritysten ja kansanterveysjärjestöjen sekä eri verkostojen kuten Terveyden edistämisen foorumin ja Kansanterveyden edistämiskeskuksen, Kanteren kanssa. Keski-Suomen Liikunta kannusti myös eri paikallistahoja järjestämään terveystoimintaa aikuisille Keski-Suomen maakunnissa mm. maakuntaretken muodossa.

7.1 KKI -toiminta

7.1.1 KKI-yhdyshenkilöiden täydennyskoulutus

KKI-yhdyshenkilöille ei varsinaisesti järjestetty omaa täydennyskoulutusta. Hankehenkilöillä oli mahdollisuus osallistua KesLin avoimiin koulutuksiin ja halutessaan tilata räätälöity koulutus omalle paikkakunnalle.

7.1.2 KKI -hankkeiden tuki

Autoimme uusia hakijoita hankkeen tekemisessä.

7.2 Asiantuntijaverkosto ja yhteistyö

7.2.1 Keski-Suomen Kansanterveyden Edistämiskeskus ry, Kantere

KesLi perustajajäsenenä.

7.2.2 Terveyden Edistämisen Forumissa (TEF) ovat mukana seuraavat tahot:

Keski-Suomen Liikunta, Keski-Suomen Syöpäyhdistys ry, Keski-Suomen Allergia- ja astmayhdistys, Suomen Diabetesliitto ry, Keski-Suomen Hengitysyhdistys ry, Keski-Suomen, Sydänpiiri ry, Terveys ry, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Jyväskylän yliopisto, psykologian laitos, Jyväskylän kaupunki, nuorisotyö, Jyväskylän kaupunki, ympäristövirasto, Jyväskylän kaupunki, sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Liikenneturva, Jyväskylän apteekki ja Länsi-Suomen lääninhallitus.

7.3 Koulutus

Aikuisten liikunnan toimiala tarjosi erilaisia koulutuksia niin kokeneille seurojen ohjaajille, terveydenalan ammattilaisille kuin aloitteleville vertaisohjaajillekin. Koulutuksia järjestettiin sekä avoimina että tilauskursseina. Koulutusluettelo erikseen myöhemmin.

Keski-Suomen Liikunnan aikuisliikunnan kouluttajina toimivat Maire Jäntti, Pia- Maria Hemmola, Elina Riihimäki, Hanna-Mari Maijala ja Anne Soini. Keski-Suomen Liikunta kouluttaa kouluttajat tarvittuihin tehtäviin. Sekä oto-kouluttajat että aikuisliikunnan kehittäjä osallistuivat erilaisiin koulutuspäiviin ja kursseihin. Näin Keski-Suomen Liikunta pystyy tarjoamaan uutuuksia sekä koulutukset ja niiden sisällöt pysyvät ajan tasalla sekä kouluttajat ammattitaitoisina ja motivoituneina. Koulutuksien tavoitteena on toimia myös kouluttajien kannustimina, ylläpitää ammattitaitoa ja motivaatiota sekä toimia palkitsemismuotona. Kts. kouluttajien koulutukset liite 1.

7.4 Yritys ja perheliikunta

Yritysliikunnan tehtävänä on löytää työyhteisöjen kautta riittämättömästi liikkuvat aikuiset ja tarjota heille virikkeitä säännöllisen liikunnan harrastamisen aloittamiseksi.

7.4.1 Jyväskylän maalaiskunta

Vuonna 2006 käynnistynyt yhteistyö Jyväskylän maalaiskunnan kanssa jatkui henkilöstön liikuntatunnin merkeissä. Keväällä ryhmä kokoontui Palokan Joke-lan koululla ja syksyllä Jyskässä Väinölän päiväkodissa. Viikoittainen ohjattu liikuntatunti oli maalaiskunnan henkilöstölle maksuton.

7.4.2 Keskimaan henkilökunnan Hyvän Olon päivä 9.3.2008

Keskimaan henkilökunnan ja heidän perheenjäsentensä liikuntapäivää vietettiin Peurungassa sunnuntaina 9.3. Noin 500 osallistujaa pääsi kokeilemaan erilaisia ohjattuja ryhmäliikuntamuotoja, lumikenkäilyä, perheille suunnattuja leikkejä ja kisailuja sekä salibandy –turnausta. Hyvän Olon testipisteessä oli mahdollisuus osallistua helposti arkivaatteissa suoritettaviin testeihin. Suosituin laji osallistujien kesken oli omatoiminen uinti. Päivä huipentui yhteiseen ruokailuun ravintola Villipeurassa, jossa järjestettiin myös palkintojen jako ja arpajaiset. Keski-Suomen Liikunta vastasi päivän sisällöstä.

Leikkivarjo vauhdissa Hyvän Olon päivässä.

Testausta Paussin paikassa.

Mittausta Keski-Suomen Päivässä.

7.4.3 Paussin paikka 3.9.2008

Paussin paikka oli Jyväskylän kaupungin henkilöstön yhteinen virkistys-/liikuntapäivä, jota vietettiin keski- viikkona 3.9. klo 13-20 Kōnkkōlässä. Kaupungin henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua ohjelmaan joko työaikanaan tai työajan jälkeen. Keski-Suomen Liikunta vastasi päivän liikunnallisesta sisällöstä tarjoten nonstop- jumppaa ulkona, ohjattuja sauvakävelylenkkejä, selän ja ryhdin tarkistusta sekä erilaista testausta. Päivään osallistui noin 2000 henkeä.

7.5 Tapahtumat ja hankkeet

Keski-Suomen Liikunta vastaa vuosittain kolmen oman, Liikunnan ja Urheilun Maakuntajuhla, Lasten liikuntaleiri ja Finlandia Marathon (yhdessä JKU:n kanssa), tapahtuman järjestelyistä. Näiden vakiotaapahtumien lisäksi KesLi osallistui joko koko henkilökunnan voimin tai toimialakohtaisesti maakunnallisiin tapahtumiin tausta – ja tukiyhteisön roolissa.

7.5.1 Keski-Suomen Päivä 18.4.

Yhteistyössä Kanteren jäsenyhdistysten kanssa järjestämässä terveystapahtumassa tarjottiin liikunta- ja terveystietoja, erilaisia testejä ja toiminnan esittelyjä. Tapahtumapaikka vietiin lähelle ihmisiä, kauppa-keskus Forumiin. Päivän juontajana toimi Tapani Kiminkinen.

7.5.2 Liikkuva perhe -valokuvakampanja kesä- elokuu

Yhteistyössä Sanomalehti Keski-suomalaisen kanssa järjestettiin Liikkuva Perhe -valokuvakampanja, jonka tarkoituksena oli houkutella perheitä ulos liikku- maan sekä esitellä erilaisia perheliikuntamuotoja.

7.5.3 Maakuntaretki – Usein ulkona 2008

Kunnossa kaiken ikää -ohjelma, Suomen Latu sekä Keski-Suomen Liikunta jatkoivat vuosina 2006-2007 suuren suosion saavuttaneita maakuntaretkiä.

Maakuntaretki Kiiskilänmäelle 5.10.

Kohteena oli Keski-Suomen korkein kohta Kiiskilän- mäki, 270 m merenpinnan yläpuolella. Paikka sijait- see Saarijärven ja Multian rajamailla, Jyväskylästä matkaa on n. 60 km. Retki oli opastettu ja paluumat- kalla oli mahdollisuus käydä tutustumassa Karhun- ahtaan luontopolkuun (3 km). Retken osallistujille jär- jestettiin yhteinen bussikuljetus.

Pimeäretki Jyväskylässä 23.10.

Luonto-Liiton Keski-Suomen piiri (Kessu) järjesti pimeäretken Jyväskylän Kylmänoroon. Retki suunnattiin kaavoitusuhan alla olevaan metsikköön, joka on alueen asukkaille tärkeä virkistätymiskohde. Retki oli kaikille avoin ja maksuton.

Syysmyrsky Jyväskylässä 25.10.

Luonto-Liiton Keski-Suomen piiri järjesti perinteisen koko perheen luontotapahtuman, Syysmyrskyn Jyväskylässä, Tourujoen luontopolulla. Tapahtumassa tutustuttiin Tourujoen luontopolkuun, jonka varrelle oli sijoitettu erilaisia syksyiseen luontoon liittyviä tehtävärasteja. Tapahtuma oli kaikille avoin ja maksuton.

Maakuntaretkien järjestelyihin osallistui Keski-Suomen Liikunta, Jyväskylän Latu, Luonto-Liiton Keski-Suomen piiri ry.

7.6 Materiaalit

Ideoita jumppatunneille -kurssin materiaali tarjosi osallistujille valmiita tuntimalleja ryhmäliikuntaan. Tuntisällöistä vastaavat Keski-Suomen Liikunnan kouluttajat. Myös useisiin tilauskursseihin räätälöitiin osallistujille materiaali. Materiaalien tarkoituksena on antaa työkaluja ja virikkeitä ohjaustoimintaan.

7.7 Koulutustilastot (toteutuneet)

Pvm.	Paikka	Aihe	Osall.
8.1.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta voimavenyttely 1h	9
16.1.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta voimavenyttely 1h	6
18.1.	Jkl/Liikunta	Liikunnan ja Urheilun maakuntajuhla ja seminaari	130
23.1.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta voimavenyttely 1h	8
25.1.	Jäähallin tanssisali	Ideoita jumppatunneille: Yhdistelmäharjoittelu 1,5h	30
30.1.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta yhdistelmäharjoittelu 1h	13
6.2.	Jkl/Positive	Chiball 1h	4
6.2.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta chiball 1h	13
8.2.	Jkl/Positive	Voimavenyttely 1h	3
13.2.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta chiball 1h	7
14.2.	Jkl/Kortesuon päiväkot	Chiball venyttely 1h	20
20.2.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta 1h	8
5.3.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta kuminauhajumppa 1h	7
7.3.	Jklmlk/Haukkaranta	Chiball 1h	13
7.3.	Jäähallin tanssisali	Ideoita jumppatunneille: Askella ja Punnerra 1,5h	22
9.3.	Peurunka /Laukaa	Keskimaan henkilöstön ja koko perheen Hyvän Olon Päivä	500
12.3.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta kuminauhajumppa 1h	9
19.3.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta gymstick 1h	6
26.3.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta gymstick 1h	5
28.3.	Jklmlk/Haukkaranta	Pilates 1h	20
28.3.	Jäähallin tanssisali	Ideoita jumppatunneille: Tasapaino ja venyttely 1,5h	31
2.4.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta gymstick 1h	6

4.4.	Jkl	Työyhteisöliikunta 2010, Liikunnan merkitys työikäisille-luento	30min	40
8.4.	Karstula	Ohjaajien virikekoulutus ja Ukkoryhmän jumpan ohjaus	2,5h	22
9.4.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta	1h	7
16.4.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta	1h	4
16.-17.4.	KesLi	Ravitsemuksen startti	7h	8
23.4.	Palokka	Jyväskylän maalaiskunta	1h	5
25.4.	Jäähallin tanssisali	Ideoita jumppatunneille: Selkätreeni	1,5h	24
7.5.	Jkl/	STTK/ Kesli ja KKI esittely ja alustus Liikunnan terveysvaikutukset		20
12.5.	Jkl/lääninhallitus	K-S kuntien liikuntatoimen viranhaltijoiden informaatio- ja työkokous		20
14.5.	Jkl	UKK –kävelytesti Haapamäen aikuislukio		7
20.5.	Palokka	Chiball Palokan perhepäivähoitajille	2h	13
12.8.	Jkl	Etera/Inra – alustus työliikunnasta		40
20.8.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/ Keppijumppa	1h	10
27.8.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/ Keppijumppa	1h	12
29.8.	Kuokkalan Graniitti	Ideoita jumppatunneille: Lihaskunto- ja liikkuvuustestit	1,5 h	19
3.9.	Jkl	Paussin Paikka Jyväskylän kaupungin henkilöstön virkistyspäivä		2000
3.9.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/ Keppijumppa	1h	8
5.9.	Jkl	A-lehdet/ UKK-kävelytesti ja tiimirata	2h	12
7.9.	Viitasaari	Jumppasunnuntai	3h	40
10.9.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/Balletone		9
16.9.	Jkl	Keski-Suomen Takuuremontit/ UKK-kävelytesti, Polar kuntotesti, lihaskunto-, liikkuvuus- ja tasapainotestit		18
17.9.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/ Balletone	1h	8
20.9.	Hankasalmi	Terli-hankkeen tilaama Kuntosaliharjoittelun startti	6h	8
24.9.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/ Balletone	1h	13
26.9.	Kuokkalan Graniitti	Ideoita jumppatunneille: Tanssillinen	1,5 h	15
27.9.	Kuokkalan Graniitti	Keppijumpan lajimuoduli	6h	3
1.10.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/ Tanssi	1h	7
4.10.	Hankasalmi	Hankasalmen Hangan jumppaa 20-vuotta jumppatapahtuma	3h	40
8.10.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/ Tanssi	1h	11
15.10.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/ Tanssi	1h	5
21.10.	Jkl	Keski-Suomen Liitto/ alustus aiheesta Liikunnan terveysvaikutukset	1h	25
22.10.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/Pilates		12
23.10.	Vivecan liikuntasali	Ideoita jumppatunneille: 60+ ikämoto		19
24.-25.10.	KesLi ja Kuokkalan Graniitti	Kunto- ja terveysliikunnan ohjaaminen	7h	6
25.-26.10.	Cygnaeuksen koulu	Johdanto chiball –menetelmään	14h	21
26.10.	Pihtipudas	Terveysmessut Pihtipudas 2010	60 min	50
29.10.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/Pilates		7
2.11.	Keuruu	Jumppasunnuntai	3h	50
5.11.	Jyskä, Väinölän päiväkot	Mlk henkilöstöjumppa/Pilates		5
7.11.	Keuruu	Reka Kaapeli Oy, terveysliikuntaluento ja testi-info	60min	10
7.11.	Kuokkalan Graniitti	Ideoita jumppatunneille: Luulikunta ja sykejumppa	1,5 h	19
9.11.	Kuntokeskus Positive	Kuntosaliharjoittelun startti	6h	4
12.-13.11.	Keuruu	Reka Kaapeli Oy:n henkilöstön testaus; Polar ja Inbody		50
14.11.	Keuruu	Reka Kaapeli Oy:n Cooper ja UKK –kävelytesti/ Keslin kouluttaja		10
19.11.	Jyskä, Väinölän päiväkot	toiveiden mukaan/ Elina Riihimäki		7
22.11.	Kuokkalan Graniitti	Jumppalauantai: Jooga ja pilates /Leena Rihto		20
26.11.	Jyskä, Väinölän päiväkot	toiveiden mukaan/ Elina Riihimäki		6
2.12.	Jkl	Kesli, Etera ja Infra, Inframies-hankkeen suunnittelu		5
4.12.	Jkl	JJK-B1junnut lihaskuntoharjoitus		20
11.12.	Jkl	JJK-B1junnut lihaskuntoharjoitus		20

Yhteensä 737

8. Tapahtumat

Keski-Suomen Liikunta vastaa vuosittain kolmen oman, Liikunnan ja Urheilun Maakuntajuhla, Lasten liikuntaleiri ja Finlandia Marathon (yhdessä JKU:n kanssa), tapahtuman järjestelyistä. Näiden vakiotahtumien lisäksi KesLin tarkoituksena on osallistua maakunnallisiin tapahtumiin tausta – ja tukiyhteisön roolissa. Maakunnallisiin tapahtumiin osallistutaan joko henkilökunnan voimin tai toimialakohtaisesti.

8.1 Liikunnan ja urheilun maakuntajuhla

Yhteistyössä Jyväskylän yliopiston liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnan ja Keski-Suomen Liiton kanssa järjestetyssä maakuntajuhlassa Keski-Suomen Liikunta ry palkitsi vuoden parhaita urheilijoita sekä muita urheilun ja liikunnan sektorilla kunnostautuneita henkilöitä sekä urheiluseuroja Liikunnan ja Urheilun Maakuntajuhlassa 21.1.

Palkitsemistyöryhmän jäseninä olivat Alpo Peltoja (pj.), Ilkka Kulmala, Markku Möttönen, Heikki Mäkinen, Ari Nummela, Kaija Hakaniemi sekä sihteerinä Petri Lehtoranta. Tilaisuudessa palkittiin myös vuoden kuntoilikkujat kunnittain. Valinta tuo kunnissa terveystieteiden merkitystä hyvin esille, sillä moni paikallislehti noteeraa kuntakohtaiset kuntoilikkujat ja heidän ajatuksensa terveystieteiden merkityksestä henkilöhaastattelulla.

Vuoden 2007 urheilijaksi valittiin Mikko Hirvonen. Palkitsemistilaisuuden juhlapuhujana oli SLU:n puheenjohtaja Timo Laitinen. Myös Keski-Suomen Liitto oli mukana tapahtuman järjestämisessä ja palkitsi omalta osaltaan myös vuoden urheilijan. Keski-Suomen Liiton palkinnon luovutti maakuntajohtaja Anita Mikkonen. Maakuntajuhlaan osallistui n. 150 henkilöä.

Ennen palkitsemistilaisuutta järjestettiin Ajankohtaista lasten liikunnasta -seminaari.

8.2. KESLI-leiri Viitasaarella

KESLI –leiri on vuosittain järjestettävä monilajileiri jonka avulla pyritään innostamaan keski-suomalaisia lapsia liikunnan pariin. Tavoitteena oli tarjota 10-13-vuotiaille lapsille elämyksellinen, turvallinen ja edullinen täysihoitoleiri.

Saatujen kirjallisten palautteiden pohjalta, niin lasten kuin vanhempienkin, voitaneen todeta, että tavoitteet saavutettiin.

Vuoden parhaita palkittuna.

Kuntien vuoden kuntoilikkujia kukitettuna.

Leirille osallistui 224 lasta. Majoituskapasiteetista joh-
tuen ei leirille voitu ottaa enempää osallistujia. Kaikki
halukkaat lapset eivät tästä syystä mahtuneet mu-
kaan leirille mikä kertonee myös leirin haluttavuudes-
ta. Leirin lajeina olivat golf, jalkapallo, judo, lentopallo,
lippupallo, pesäpallo, showtanssi, suunnistus, teline-
voimistelu, uinti ja yleisurheilu.

Päävastuu leirin toteutuksesta oli Seurakehittäjällä.
Leirin ohjaajat (22 kpl) olivat liikunnan ammattilaisia,
liikunnanopettajiksi, liikunnanohjaajiksi tai liikuntaneu-
vojiksi valmistuvia opiskelijoita sekä koulutettuja seu-
rojen ohjaajia.

Leirin pääyhteistyökumppanina oli jälleen Keskimaa.
Toisina yritys yhteistyökumppaneina olivat Keski-Suo-
men Osuuspankki ja Kari Team.

8.3. Finlandia Marathon

Jo toistamiseen tauon jälkeen Finlandia Marathon
kokosi yhteen yli 2200 juoksijaa ja juoksun ystävää.
Tapahtuma järjestetään yhteistyössä Jyväskylän Kent-
tärheilijöiden (JKU) kanssa. Tapahtumaan osallistui
pääjärjestäjien lisäksi yli sata talkoohenkilöä.

Finlandia Marathon juostaan Jyväskylässä Rantarait-
tia pitkin Jyväsjärveä kiertäen. Matkat olivat marathon,
puolimarathon sekä n. 13 km:n Rantaraitin kierros.
Kilpailukeskus sijaitsee Paviljongissa, jossa on hyvät
tilat laadukkaan tapahtuman järjestämiseksi.

Finlandia Marathon on mukana "Liikuntamatkailun
kansainvälistyminen Keski-Suomessa" -hankkeessa,
jota Euroopan aluekehitysrahasto osittain rahoittaa.
Projektilla mm. vahvistetaan kansainvälisen liikunta-
matkailun markkinointi- ja myyntiverkoston ja par-
annetaan Keski-Suomen matkailutunnettuutta koh-
demaissa, jotka ovat Espanja, Ranska sekä Englan-
ti. Hankkeen hallinnoijana toimii Luonto-, liikunta ja
nuorisomatkailukeskus Piispala.

---

9. Hankkeet

9.1. Pohjois-Päijänteen retkeilyreitihanke

Keski-Suomen Liikunta ry:n hallinnoima Keski-Suomen Maakuntauran kehittämishanke käynnistyi 2007 vaiheella 1: Jyväskylä–Leivonmäki-retkeilyreitien suunnittelu. Hankevaiheessa suunniteltiin erityisesti patikointiin ja maastopyöräilyyn soveltuvaa maastoretkeilyreittiä Jyväskylän keskustasta Vaajakosken kautta Leivonmäen kansallispuistoon. Hankevaiheen aikana todettiin useista eri syistä, ettei retkeilyreitti Jyväskylästä Leivonmäen kansallispuistoon ole vielä riittävän kunnianhimoinen tai välttämättä edes toimiva tavoite. Maakuntauran kehittämishanke muutettiin 15.6.2007 Pohjois-Päijänteen retkeilyreitihankkeeksi, joka jatkuu lopulta 31.10.2008 saakka. Pohjois-Päijänteen retkeilyreitihankkeessa suunniteltiin erityisesti patikointiin, maastopyöräilyyn ja paikoitelleen hiihtoon soveltuvaa pitkää maastoretkeilyreittiä Pohjois-Päijänteen ympäri sekä yhdysreittiä Jämsän Himokselle. Reitin tavoitteena on virkistyksen ja luontomatkailun edistäminen alueella. Laadittu yksityiskohtainen reittisuunnitelma kustannusarvioineen mahdollistaa lopulliset päätökset reitin rakentamisesta sekä toimii ohjaavana asiakirjana reitistöä toteutettaessa. Hankkeen projektipäällikkönä toimii Teemu Tenhunen.

9.2. Uusia Resursseja Paikallistason Onnistumiseksi, URPO -hanke

KesLi toteuttaa yhdessä 14 muun aluejärjestön kanssa Uusia resursseja paikalliseen osaamiseen (URPO) -hanketta. Hankkeella pyritään löytämään eri EU-ohjelmista mahdollisuuksia saada lisäresursseja paikallistason liikuntatoiminnan kehittämiseksi. Hankkeella on tavoitteena kehittää mukana olevien SLU-alueiden toimintatapaa siten, että hankkeen jälkeen alueilla on osaamista viedä hanketoimintaa eteenpäin oman toimintansa ja paikallistason toiminnan kehittämiseksi. Hankkeen rahoituksesta vastaa Opetusministeriö sekä 14 aluejärjestöä yhteisesti. Hankkeen työntekijänä toimii Timo Hämäläinen.

9.3. LIKE-hanke

Hankkeen tavoitteena on kehittää toimintamalli, missä seurat voivat kehittää omaa organisaatiotaan ja hakea sopivat kumppaniverkostot palvelutuotantoa ajatellen. Toimintamallien kehittämisessä on keskeistä kuntien liikunta- ja vapaa-aikatoimien ja sosiaali- ja

terveystoimien kanssa tehtävä yhteistyö ja roolien hakeminen.

LIKE -hanke on valmisteluvaiheen jälkeen päässyt hyvin vauhtiin. Valmisteluvaiheen aikana mm. SLU-alueiden seurakehittäjät ovat olleet kehittämässä seuroja niin että, seuralla on mahdollisimman hyvät valmiudet palkata päätoiminen seuraansa. Keski-Suomesta LIKE-hankkeessa on mukana Jyväskylän Voimistelijat.

9. Talous

Vuoden 2008 tulos oli - 3.646,54. Vaikka tulos oli negatiivinen, oli se budjetoitua selvästi parempi. Talousarviossa vuosi 2008 odotettiin päätyvän - 9.703,00 tulokseen. Positiiviseen tulokseen vaikuttivat mm. onnistuneet tapahtumat sekä henkilöstöjärjestelyistä johduneet ennakoitua pienemmät palkkakustannukset.

Tuloslaskelma ja tase esitellään sivuilla 26 ja 27.

Koulutettujen määrät vuosina 1997 - 2007

	Lapset ja nuoret	Seuratoiminta	Aikuisliikunta	Yht.
1997	212	250		462
1998	376	234		610
1999	255	424		679
2000	442	343	137	922
2001	535	274	89	898
2002	499	406	192	1097
2003	544	647	170	1361
2004	694	496	67	1257
2005	600	826	846	2272
2006	660	665	697	2022
2007	497	486	1292	2275
<u>2008</u>	<u>1152</u>	<u>579</u>	<u>737</u>	<u>2468</u>

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
VARAINAINEN TOIMINTA		
TUOTOT	203609,16	169073,17
KULUT		
HENKILÖSTÖKULUT	-264428,83	-232652,82
POISTOT	-3023,00	-3567,00
MUUT KULUT	<u>-193212,77</u>	<u>-189714,45</u>
KULUT	-460664,60	-425934,27
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-257055,44	-256861,10
VARAINHANKINTA		
TUOTOT	49739,28	72248,69
KULUT	<u>-6367,28</u>	<u>-4373,58</u>
VARAINHANKINTA	43372,00	67875,11
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-213683,44	-188985,99
SIJOITUS-JA RAHOITUSTOIMINTA		
TUOTOT	5256,90	1313,58
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-208426,54	-187672,41
AVUSTUKSET		
VALTION TOIMINTA-AVUSTUS	183680,00	179000,00
VALTION ERITYISAVUSTUKSET	8100,00	10000,00
MUUT AVUSTUKSET	<u>13000,00</u>	<u>12500,00</u>
AVUSTUKSET	204780,00	201500,00
Tilikauden yli/alijäämä	-3646,54	13827,59

T A S E	31.12.2008	31.12.2007
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja kalusto	9068,47	10701,47
SJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet	<u>1177,32</u>	<u>1177,32</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT	10245,79	11878,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAIUUUS		
Tavaravarasto	388,50	649,50
SAAMISET		
Ennakkomaksut	14951,65	11663,75
Myyntisaamiset	3670,15	8005,50
Muut saamiset	4453,50	734,60
Siirtosaamiset	<u>549,00</u>	<u>2000,00</u>
SAAMISET	23624,30	22403,85
RAHOITUSARVOPAPERIT		
Osakkeet ja osuudet	17166,03	112616,98
RAHAT JA PANKKISAAMISET	<u>118914,05</u>	<u>18982,38</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT	160092,88	154652,71
VASTAAVAA	170338,67	166531,50
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Muut rahastot	33637,59	33637,59
Edell. tilik. yli/alijäämä	101771,56	87943,97
Tilikauden yli/alijäämä	<u>-3646,54</u>	<u>13827,59</u>
OMA PÄÄOMA	131762,61	135409,15
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Saadut ennakot	0,00	4600,00
Ostovelat	3839,29	2432,35
Muut velat	<u>34736,77</u>	<u>24090,00</u>
LYHYTAIKAINEN	38576,06	31122,35
VIERAS PÄÄOMA	<u>38576,06</u>	<u>31122,35</u>
VASTATTAVAA	170338,67	166531,50
